

Velmi Kratochvilné Čtení,
D.
Schytralé Finettě,

Ginát

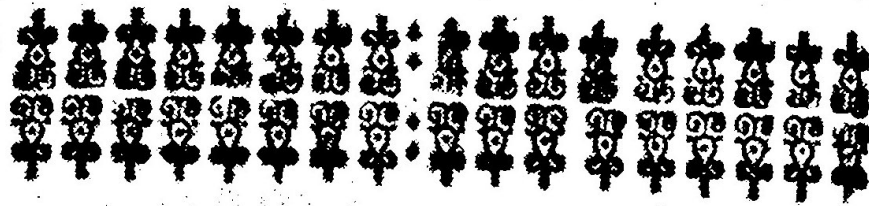
Sopelce

tať nazwané,

Pro Vyražení mladým Lidem z ně-
meckého Sazylu na česko přeložený.

Wydáno w Praze, v Karla Joseffa Zaurmicha.

R Čtenáři.

Sto Kratochvilné Čtení,
 Mladým Lidem k Wvražení,
 Z Německé Knihy sepsané,
 Jest na Čzsko přeložené;
 D Finetté ctne schytrale,
 Sinák Popelce nazwalé:
 Za gsauce s swyma Sestrama,
 Od Mátěře zamedená,
 Do Pustin broznych neznámých,
 Od wšech Lidí opuštěných:
 Od swých Sester oblaupená,
 Gsauc, k Službě jim prinucená,
 Potom ale swau Chytrosti,
 Přemudrala ge to Brzkosti;
 Neb skrz Pantoffle Stracení,
 Přišla potom k Wvvyššeni,
 Za Králownu se dostala,
 Sestrám swým též pomáhala:
 Ač gsauc gi pro zle činili,
 Skrz ni k Wvvyššeni přišli.
 Gen aco přecti s Bedlivosťi,
 Napraw též twé Fortelnostli.

Byl

Byl jeden král a královna, kteří zle hospodařili a od jejich království odstrčeni byli, protože prodali své koruny, aby se mohli obživit, a když to zlato strávené bylo, své oděvy, bílé šaty, krajky a své domácí nářadí a potřeby kus po kusu prodávali, takže handlířky posledně více s nimi handlovati mrzuté byly, neb každého dne prodávali nětco jiného. Když pak ty královské osoby tak jsou zchudly, pravil král k své královně: „Poněvadž jsme my o naše království přišli a do největší chudoby padli, pročez musíme hleděti, kterak bychme pro nás a naše ubohé děti nětco vydělat mohli; protože rozmejšlejme drobet sobě, co by tedy začítí měli, nebo jsem já nic jiného nežli to velmi sladké řemeslo královské se naučil.“

Královna ale, která nesmírně vtípná dáma byla, vyprosila sobě od svýho manžela osum dní k rozmyšlení čas; po vyjití jich ona k němu mluvila takto: „Já si nemohu na nic jinšího pomysliť, než abyste vy myslivecké a rybářské sítě pletl, já ale chci, když by se ty časem spotřebovaly, nítě příst, abychme jich odbyt vždycky doplnit mohli. Co se ale těch našich třích dcer dotýče, já chci, poněvadž zahálčivé jsou, a předce se vždycky jako kněžny nosit chtějí, tak daleko je vedsti, aby nikdy více zase nepřišly, nebo kdo by chtěl jim všecky nákladné šaty, které jejich vysokomyslnost každého času žádá, opatřiti?“

Král pak, když vyrozuměl, že by on svých dětí, které velice miloval, zbaven býti měl, počal houfně slze vylévati, ty však ale při královně, která pánem v domě byla, nic způsobiti nemohly. On musel se, ač dost nerád, k její vůli upokojiti a svoliti. „Tehdy připravte se,“ pravil on k ní, „časně brzy ráno a vedte vaše tři dcery tak daleko, jak vy za dobré uznáte.“ Když oni ten závěrek mezi sebou učinili, vyslechla kněžna Finetta, která nejmladší byla, svých rodičů rozmlouvání bedlivě, a když pak jejich snešení dobře vyrozuměla, odebrala se v okamžení pryč a šla s pospěšnými kroky k jedné velmi daleko vzdálené jeskyni, v které čárodennice Merluše, její kmotra, bydlela, oumyslu jsoucí svou kmotru

v tom tak velkým jejím a svých sester zármutku o radu prositi, kterak by z něho vyváznouti mohla.

Aby pak Finetta od své kmotry tím lépe a vhlídněji přijatá byla, vzala s sebou tak mnoho čerstvého másla, vajec, mléka a mouky, též rozličného koření k tomu, co by k jedné pohledné, dobré bábě potřeba ukazovala, a kráčela tehdy svou cestou s ochotností, jedině čím dále jest šla, tím zemdenější ona byla, neb její subtilné střevíce až do brandzolu roztrhané a skrz to její outlé, měkké nohy přehrozně odřené byly, takže pro velikou bolest, kterou jí ty protrhané na noze pučejiře pusobily, nemohla žádného kroku dále učiniti, protož posadila se na trávu, všelijak sobě přemejšlejíc, kterak by se k své kmotře Merluši dopraviti mohla, i počala jest mnoho slz vylévati.

Když pak ona v tak truchlivých myšleních plačící seděla, spatřila znenadání jednoho krásně osedlanýho špaňhelskýho koně, jehožto u sedla deka s zlatými zvonečkami více diamanty vysazená byla, jenž by k koupení třích měst postačovala, k sobě přicházeti, kteréhož jak ta kněžna spatřila, podle ní státi zůstal a s skloněním svých kolen tak jí svou počestnost prokazoval a sebe za uzdu pojmouti nechal. „Vítám tě, Gendidado,“ pravila k němu, „kdybys ty mě chtěl k mé kmotře donesti? Ty mně velkou libost prokážeš, když ty mě v té příležitosti posloužíš, neboť já pro unavenost mohla bych umřít; ty máš taky za tu tvou mně prokázanou službu dobrý oves a seno, jakož také čerstvou slámu k tvému odpočinutí dostati.“

Ten kůň ihned sklonil se před ní, kněžna ale skočila spěšně na něj, kterýž tak lehce jako nějaký pták s ní odtud běžel a posléz u jedné jeskyně státi zůstal, rovně jak by on věděl, že ta kněžna tam jít musí; kterýž také to jistě věděl, neb Merluše, která svou malou kmotru na cestě tak zemdenou býti vyrozuměla, že pěšky nemožné k její jeskyni jí přijít, toho krásnýho koně naproti ní jest poslala.

Když Finetta do jeskyně vešla, učinila své kmotře potřikráte hlubokou poklonu a políbila obrubu sukne její, pak

řkouce k ní: „Dobré jitro, nejmilejší paní kmotra, jak se vynacházíte? Hledte, já přináším vám máslo, mléko, vejce, mouku a koření sebou, abyste sobě dobrou bábu na způsob náš upecti mohla.“ „Vítám tě, Finetto,“ dala jí Merluše za odpověď, „pod' sem, nech mě tebe srdečně obejmouti.“ Ona objala ji také podvkráté k velkému Finetty utěšení, neb tehdáž Merluše žádná sprostá čarodejnice nebyla.

„Dobře, má milá kmotřičko,“ mluvila Merluše dále, „ty máš nyní má malá komorná být, vezmi můj čepec z hlavy a zapleť mně moje vlasy pěkně,“ což taky ta kněžna, vše velmi způsobně, vykonala. „Mně jest dobře povědomo,“ mluvila dále, „proč ty ke mně přicházíš; ty jsi slyšela, kterak král a královna se spolu namluvili, jak by tebe a tvé sestry z cesty sklídili, a chceš tomu neštěstí předjíti. Hleď, vezmi to klubko níti, které ač dost tenoučké jest, však se nepotrhá, přivaž konec od něho k dveřům domu vašeho a druhý drž v své ruce, tehdy můžeš lehce do toho místa, kde tebe královna zanechá, do tvýho domu zpátkem přijíti, jen když podle té níti pokračovat budeš.“

Kněžna se co nejpěkněji své kmotře poděkovala, která jí ještě nadto jeden svazek nadherných šatů od zlata a stříbra protkávaných sebou dala, ji přívětivě objala a zase na toho pěknýho koně posadit se poručila, kterýž ji v málo kolika okamžích k jejím rodičům zpátky přinesl. Při stupování pravila ku koni: „Ty jsi tak pěkný, jak vtipný, můj milý Gendidado, a běžíš spěšněj než slunce, já děkuji z tvého mně posloužení, jdi nyní zase tam, odkud jsi přišel.“ Ona jdouc nato potichu do domu, přeschovala svůj svazek neb uzel pod podhlavničku a položila se, aby v podezření nepřišla, zas do postele.

Jak se den rozednil, vzbudil král svou manželku a pravil: „Vstaňte a připravte se na cestu.“ Zdvíhla se potom z postele, obula své velké střevíce a jednu krátkou sukni s jednou bílou kamizolkou oblekla a vzala velkou hůl do ruky a dala své tři dcery k sobě povolát, od kterýchž ona k té nejstarší, která Lásky Květ se jménovala, takto promluvila: „Já jsem

této noci u sebe zavřela mou sestru navštíviti a vás s sebou vzíti, ona nám všechnu čest prokáže, my dost příležitostí u ní najdeme k obveselení nás.“ Lásky Květ, která v svých rodičův tehdaž bídným příbytku skoro zoufati chtěla, odpověděla královně: „Já půjdu všudy s vámi, milostivá panímámo, kam se vám líbiti bude, neb mně na tom nezáleží, nechť jsem doma, neb v cizině se procházím,“ k čemuž taky Pěkná v Noci (tak se nazývala prostřední kněžna) i s Pozorným Uchem, to bylo té nejmenší její jméno, která obyčejně Finetta se nazývala, jednomyslně stvrzovaly. Protož vzaly od krále, jejich otce, pohnutedlné odpuštění i oddaly se potom s královnou na cestu, kteráž je tak daleko vedla, že Finetta se obávala, že poslez nebude dost níti mít, neb již skoro na sto míl za svýma sestrami šla a vždy nít z toho klubka ze své ruky pouštěla.

Když pak královna se domnívala, že by její kněžny již více nikdy cesty domu nalezti nemohly, šla s nimi do jednoho velikého lesa a pravila k nim: „Položte se zde a pospěte, vy malé ovce, neb vy budete dosti unavené, já vás chci zatím, jako pastýřka své stádo před vlkem ochraňuje, opatrovat.“ Ty kněžny položily se na trávu a usnuly, královna ale zanechala je s tou nádeží, že ji oné nikdy více k spatření nedostanou, jedině Finetta sice oči zavřené měla, ale předce nespala, však dobře všecko pozorovala, co se zběhlo, a samá k sobě pravila: „Kdybych já se jako falešně myslící zachovat a mých sester bití a soužení, které mně činily, podle jich zasloužení odplatit chtěla, měla bych nyní tu nejlepší příležitost k tomu a mohla bych je, kdybych mlčenlivě samá pryč odešla, hladem umřít nechat, ale já je, nepozorující je jich na mně až potud prokázané zločinnosti, nechci pozadu nechat.“

Ona je potom probudila a vypravovala jim o utečení královny, nad čímž hořce plakati počaly, a je by s sebou vzala, prosily, za což jí doma své nejpěknější ustrojené panenky, všeliké hříčky a kuchyňské nářadí, jedním slovem všecko, co jim až posavad nejmilejší bylo, že dát chtějí. „Já sice dobře

vím,“ odpověděla Finetta, „že vy mně vaše slovo nezdržíte, předce já se chci jako upřímná vaše sestra zachovati.“ Po těch slovích jsou vstaly a šly po Finetty její níti a přišly skoro stejně tak spěšně jako královna zase domu.

Když pak ke dvěřům domovým přišly, uslyšely krále k královně řícti: „Již jest se mně velký kámen od srdce odvalil, že vás samotnou spatřuji.“ „Mně tím způsobem též,“ pravila královna, „nebo naše dcery mnoho nám starosti způsobily.“ „Však,“ odpověděl král, „kdybyste jen mou Finettu s sebou zpátky byla přivedla, chtěl bych již na ostatní dvě, které k ničemu chutí nemají, lehce zapomenout.“ Sotva on jest to vymluvil, zatloukly jsou oné na dvěře a odpověděly králi, kterýž se ptal: „Kdo by to byl?“, že by jeho tři dcery byly, Lásky Květ, Pěkná v Noci a Pozorný Ucho. Královna zatřásla se nad těmi jmény: „Neodvírejte,“ pravila ku králi, „to musejí jejich duchové být, nebo není možné, by samé cestu našly.“ Král, kterýž též tak bázlivý byl jako jeho manželka, volal takto z okna: „Vy mě chcete podvedsti a nejste moje děti, jen vy se odsud berte.“ Jedině Finetta, která zchytralá byla, odpověděla jemu: „Jenom ať se líbí cestu vážít dolu, můj nejmilejší pantáto, popatřit jen na mě skrze díru v zámku, když mě potom za vaši Finettu neuznáte, tehdy chci ten nejtvrdí trest vystát.“ Král, který ji velice miloval, sešel dolu, a jak ji spatřil, že ona ta jest, za kterou se vydávala, otevřel jim dveře a nechal je vjít do domu. Královna přivítala je, jak říkáme, na oko velmi pěkně, vymlouvajíc se jim, že by nětco, co doma zapomenula, přinesti chtěla a že by zase k nim byla přišla; byla ale od svých dcer stejnou mincí zaplacená, kdežto se taky stavěly, jako by jejím slovům za víru dávaly, a vlezly potom na seno, kdež jsou spaly.

Jak jen tam přišly, pravila Finetta k svým sestřám: „Dejte mně nyní ty připověděné panenky a jiné hříčky.“ „Ty musíš opravdu ještě dlouho na ně čekat,“ odpověděly jí ty lehkovážné děvče, „ty jsi rovně tím vinna, že král žádné outrpnosti s námi nemá.“ Vzaly hned své kuzele do rukouch

a zbily ji notně, takže ona pro velmi velké bolesti, které jí ztlučené rány pusobily, celou noc, jakkoliv k jejímu největšímu užitku, spáti nemohla. Nebo ona slyšela, že královna zase ku králi pravila: „Já je chci na jinou stranu kraje a ještě dále nežli prve vedsti, odkudž jistě zpátky nepřijdou.“ Když Finetta jejich snešení vyrozuměla, vstala opět zlehouchka a před se vzala sobě svou kmotru navštívit, vlezla ale dříve do kurníka a zabila dvě slepice a jednoho kohouta, pak je skladla podle dvouh králíčků, které královna s zelím krmila, aby sobě z nich svým časem dobrou vůli učinit mohla, do jednoho pytle a vydala se na cestu. Ona ale sotva jednu míli v noci plná bázně a strachu ušla, tu ten špaňhelský kuň odfrkujíc a říčíc v jednom kalupu k ní přicházel, kdež ona začátečně nevěřila, že se to pro ni děje, poněvadž sobě domejšlela, že by vojáci byli, kteří na plundrování vyjeli. Když ale potom toho pěknýho koně samotnýho spatřila, posadila se plná radosti na něho, tak v jednom okamžení octla se u své kmotry.

Po složeným obyčejným komplementu odevzdala jí Finetta ten s sebou přinesený dar a prosila ji zase za udělení její dobré rady, poněvadž královna se zapřisáhla jí až na konec svět zavedsti. Merluše odpověděla jí, aby se nad tím ona nermoutila, a dala jí jeden pytlík plný popele s těmi slovy: „Ten musíš ty před sebou nesti a ten popel na tvou cestu posejpat a na něj tlapat; budeš-li chtít zpátky přijít, můžeš jen na šlápěje noh tvých pozor dáti. Neber ale tvé sestry s sebou zpátky, nebo prokazují tobě příliš mnohé zlosti, učiníš-li to ale, tedy zapovídám tobě, bys více ke mně nechodila.“ Finetta vzala nato odpuštění, potom jí Merluše jednu malou škatuli, která za třikrát i čtyrykrát sto tisíc tolarů stála, od diamantu do pytle vložila a byla zas od toho špaňhelského koně dle obyčeje zpátky donešena. Při rozednivání dne volala královna opět kněžny a oznámila jim, že se král v svém zdraví dobře nevynachází, jí ale v noci na mysl připadlo, že v jedné jisté krajině vznešené a mocné květiny a koření rostou, které by krále celýho mladýho zase

učinit mohly, tam že by ona s nimi v tom okamžení jíti chtěla takové hledati. Ty dvě starší kněžny nevěřily sice, že jejich máteř zase je zpátky zanechá, rmoutily se ale předce nad tím ohlášeným poroučením, kteréž hnedky vyplněné býti muselo, dle kteréhož s svou máteří tak daleko od jejich vlasti jsou přišly, že nemožné, aby o takové v tak krátkým čase a najednou vykonané cestě kdy slyšeno bylo. Finetta mlčela zatím tíše, však šla jak obyčejně za svými sestrami pozádu a pomalu svůj popel na zem sypala, kterýž ani od větru pryč odnešen, aniž od deště zkažen býti nemohl. Když ale královna se domnívala, že její dcery již víc cestu domu stěžkem zase najdou, tak jednoho večera pozorovala, že všechny tři silně spějí, vzala i ten příležitý čas na pozor, zanechala je a přišla zas k svému manželvi. Když den se zas ukázal a Finetta své matky nepřítomnost pozorovala, probudila jest své sestry a přednesla jim, že by opět samotné byly a královna se odsud odebrala. Ty počaly přelitostivě plakati, trhaly sobě vlasy z hlavy a dováděly si velmi zle. „Ach, co mi nyní počneme, aneb jak my zase k našim rodičům přijdem?“ křičely jsou vzdychajíce a nařikajíce. Finetta, která velmi upřímné povahy byla, nemohla jináč než opětej s svými sestrami outrpnost míti. Protož pravila k nim: „Hledte, do jakého nebezpečnství nás svývolně uvrhla; moje kmotra, abych tu cestu zase našla, ten prostředek mně na ruku dala, přitom ale mně zapověděla vám takový ukázat, a kdybych zase proti poručení jejímu učinila, všecku pomoc jednou provždycky ode mě odmrštila.“ Na to přednešení padly jí obě dvě sestry okolo krku a lichotily se k ní nadmíru, že sebou poslez ona pohnutí nechala a je s sebou zpátkem zase vzala.

Král a královna byli nanejvíc zděšení, když jsou ty kněžny opět zpátky přicházet viděli, mluvili taky o tom příběhu celou noc spolu. Finetta ale, která to jméno Pozorný Ucho nenadarmo měla, slyšela dokona vejslovně, že jsou opět o ně radu drželi a královna že novou cestu pokračovat bude. Ona proto zbudila své sestry spěšně a pravila k nim: „Auve,

my jsme všechny tři ztracené, neb královna nemůž dřív spokojená být, dokud by nás do nějaké pustiny nepřivedla a tam nechala, vy ale jste toho příčina, že jsem já mou kmotru pohrdla a více se opovážit nesmím ji jako prve o radu ptáti.“ Ony byly tak nesmírně velmi předěšené a ptaly se jedna druhé bez přestání, co by činiti měly. Posledně počala prostřední a pravila k druhým: „Nedělejte sobě tak mnoho starostlivých myšlení nad tím, ta stará Merluše neoplejvá vším rozumem samá; nechte nás hrách s sebou vzítí a na cestu metati, tak mi je, zpátkem jdouc, nechybíme.“ Jejich nejstarší uznala ten vymyšlený prostředek za dobrý, protož naplnily obě dvě kapsy s hráchem, Finetta pak naproti tomu svůj uzlík s těma pěknýma šaty a tu škatuli s diamanty, které jí Merluše darovala, s sebou vzala, takže již všechny tři k cestě připravené byly, když je královna zavolat dala.

„Mně se tuto noc,“ mluvila ona k nim, „o jedné krájině zdálo, jejížto jméno jmenovat není zapotřebí, které tři vznešené knížata vás sobě pojmouti žádají, protož jsem u sebe ustanovila vás tam vyprovodit, aby vás spatřili, zdaž můj sen k vinšovanému vyplnění přijde, aneb ne.“ Královna šla tak, jak předešle, a oné metaly hrách na cestu bez dalších nepokojných myšlení na nejistotu jejich zpátky navrácení, byly ale od královny ještě dvakrát dále, než jindy se stálo, vedené, taky když jednou velmi tmavá noc připadla, nenadále je zanechala. Zatím když ona se velice unavila, předce plná radosti, že ona tak velké břemeno z krku pozbyla, zase do svýho domu se odeberouc přišla. Spaly ty tři kněžny tvrdě a silně, neprobudily se také dřívěj, až v jedenáct hodin na druhý den. Finetta byla nejprvnější, která nepřítomnost královny vyzvěděla, a nemohla se, ačkoliv sobě dost myslila, předce od slzy zdržeti, těšila se ale přitom z ohledu jejich navrácení pomoci od její kmotry Merluše, neb jí jejich sester vymyšlený prostředek za dostatečný nepřicházel. Však ona nevynechala jim královny mlčenlivě vzaté opuštění velice uleknutá oznámiti, a že zapotřebí jest ji po stopě nasle-

dovati, je pobízela. „Mlčte tiše, malá bláznice,“ odpověděla jí ta nejstarší, „my najdeme zase tu cestu, když budeme chtít, a vy jste bez potřeby starostlivá.“ Finetta mlčela dokonce tiše, když oné cestou zase zpátky jít chtěly a ani šlápějí ani hrachu více nenalezly, nebo holubi, kteří v té krajině nejvíce se zdržovali, všechen sežrali, k nejhodnějšímu pláči pohnuté byly.

Oné nemohly sobě jináče poradit, než u sebe zavřely na té poušti zůstat, potom ale, když dva dni postiti se musely, rozmáhala se tak jejich bolest a počaly se jedna druhou ptáti, zdaž by nětco k jídlu před rukama bylo. Ale žádná nic neměla, až posledně Finetta pravila, že jest jeden žalud našla, kterýžto jedna každá mítí chtěla, žádná ale druhé jej nepřála, kdežto hlad je stejným dílem trapil. „My stězkem všechny tři,“ odpověděla Finetta, „od jedinkýho žaludu nasycené budem, protož jej raděj vsaďme, abychme celý strom časem z něho dostaly, kterýž nám k službě být může.“ Byly všechny s tím spokojené, ačkoliv pohled měly, že jeden strom v takové pusté zimě, kde nic než koření a tráva k nalezení byla, vyrosti by měl. V té nádeji musely jsou s tím planým pokrmem svůj hlad upokojit, byly by též svůj život tak daleko nepřivedly, kdyby nadherně vychované nebyly, neb tehdáž stále pod širým nebem spáti musely. Však nezapomenuly na ten vsazený žalud, ale polejvaly jej každé ráno a večer jedna po druhé s vodou a mluvily k němu: „Ber zrůst spěšně, pěkný žalude!“ kterýž taky viditedlně růsti počal. Když pak již ten strom trochu velký byl, chtěla ta nejstarší na něj vlezti, ale nebyl ještě dost silný, aby ji snesti mohl, protož musela zase dolu, nebo pozorovala, že by pod ní se zlomit chtěl. Tím způsobem se stalo také s prostřední, jedině Finetta, která nejlehčejší byla, mohla na něm státi, protož se jí její sestry ptaly: „Nemůžeš ty nic spatřiti, sestro?“ Ona ale jim odpověděla: „Já nic nevidím.“ „Ach, ten strom ještě není dost vysoký,“ pravila nejstarší. Na ten způsob pokračovaly každodenně s tím zrostlým žaludem a řkoucí: „Rosť, velký, pěkný doubku, rost velký!“, však ale

Finetta žádnýho dne nezameškávala dvakrát za den na ten strom lezti, i stalo se, že když ona jednou zrána na vrchu toho stromu byla, ta nejstarší sestra k prostřední pravila: „Já jsem jeden uzel našla, kterýž před námi skovála, co pak v něm musí býti? Ona mně sice Finetta, když jsem se jí ptála, co by v tom uzlu měla, pravila, že by v něm všelijaké staré krajky byly, které sobě chce dobře spraviti.“ „Já ale věřím,“ odpověděla jí zase prostřední, „musí v tom uzlu ona nětco lepšího míti, poněvadž ten uzel tak před námi schovává.“ Nemeškala ihned ta nejstarší s druhou sestrou tam jíti, kde ten uzel Finetta schovaný měla; chtěje vyzvěděti, co by v něm předce bylo, našla sice taky při rozvazování skutečně ušpiněné šátky s rozličnými krajkami, které ale toliko k zakrytí a ochranění těch se vynacházejících v tom uzlu drahých šatů a při nich ležící škatule, v které ty diamanty a drahé rozličné kamení byly, sloužiti musely. Pravila dále: „Může-li prohnanější potutelná osoba nalezená být, jako naše sestra jest? Ona jistě nemá více toho vidět, ale všecko pro nás vezmem a to místo kamením naplníme.“ Což také ihned v skutek uvedly. Zatím přišla Finetta zase k nim, ale tu nad ní provedenou zlost nezmerkovala, neb ona nežádala se na poušti okrašlovat, však ale byla vždycky tím více s tím žaludovým stromem, kterýž den ode dne větší byl, zameškává.

Když ona jednou zas nahoru vylezla a sestry dle obyčeje se ptaly, zdaliž co vidí, zkríkla ona: „Já teď spatřuji jeden velký a tak krásný dům, že jej nemohu vypsati, zdi jsou od smaragdů a rubínů, střecha od diamantů a na místě větrných praporečků jsou nescítené zlaté cimbálky, které nevyslovitedlné libé znění při tichým větru od sebe vydávaly.“ „Ty nás přelháváš,“ odpověděly oné, „není možná, aby tak pěkný byl, jak jej vychvaluješ.“ „Já mluvím jistě pravdu,“ opakovala Finetta, „a moje oči jsou od toho vzhlídnání celé zatmělé učiněné, vlezte sem nahoru, když to nechcete věřit.“ Ta prostřední jakožto nejžadostivější učinila to ihned a vylezla nejdřív na ten strom a přišla tak dobře jak

Finetta do největšího podivení. „Jest pravda,“ mluvila k svým sestřím, „Finetta má právo, poďme spěšně k tomu pěknému paláci, snad natrefíme tam knížata, kteří rádi budou, když oni se s námi zasnoubit moct budou,“ kteréžto radě ta nejstarší také připadla, když ona z toho stromu ten pěkný zámek spatřila a chválila. Tak dlouho, jak ještě večer trval, mluvily jen o jejich předsevzetí a položily se potom na trávu k spaní; když ale ty dvě starší pozorovaly, že Finetta tvrdě usnula, pravila nejstarší k druhé: „Víš-li, sestro, co my uděláme? Vstaňme my a ty upravné šaty, které Finetta sebou přinesla, oblečme.“ „To se dá slyšet,“ odpověděla prostřední, „nechtějme prodlívat.“ Nato jsou vstaly, kadeřavěly a pudrovaly své hlavy, ozdobily své obličejí sem i tam s fličkami, a potom jsou ty pěkné šaty, od zlata a stříbra s diamanty vysazené, oblekly, které nádherné, ne tak lehce k spatření naleznouti by se mohly.

Poněvadž ale Finetta o té zlostné krádeři, kterou její sestry nad ní prokázaly, to nejmenší nevěděla, vzala při svém procítění svůj uzlík do ruky a myslila se oblecti, ale velice se ulekla, když místo jejích šatů a diamantů samé kamení; toho času její sestry jako dvě vznešené kněžny oblečené spatřila. To dvoje spatření takové litostné slze a naříkání nad ní prokázaném ublížením způsobilo, když její sestry ještě nadto jsou se jí vysmály. Finetta mluvila k nim: „Můžete vy tak opovážlivé býti a mě v tak sprostném ošacení s vámi do toho zámku vzítí?“ „My máme sotva dost pro nás zásobení od šatu,“ odpověděla starší, „a jestli nám více nepřiležitost činit budeš, tehdy ti dobře záda vyprašíme.“ Odpověděla ale Finetta: „Ty šaty, které vy nyní na sobě máte, jsou mé vlastní a od mé kmotry jsou mně darovaný byly a vám dokona nepatřejí.“ „Jestli mlčet nebudeš,“ pravily obě sestry, „my tě na tom místě o život připravíme i do země zahrabáme, aby tebe žádný člověk více nespatriil.“ Tu ubohá Finetta nesměla se opovážit ostřej s nima mluvití, protože je trpělivě nasledovala, a sice pozdaleku za nima, neb za nic lepšího než za jejich dívku uznaná býti nemohla.

Čím blíže ale k tomu krásnému domu přicházely, tím nádhernější a podivnější jim přicházel. „Ach,“ počala ta nejstarší k té prostřední mluvit, „jak utěšeně my teď živý budeme, ale jak nádherně bude nám při královské tabuli slouženo, naproti tomu Finetta, poněvadž ona tak v zašišmaných šatech se vynachází, za oplachovačku hrncův a mis v kuchyni musí se dát potřebovat; pročez kdyby se nás někdo ptal, kdo by ona byla, nesmíme ji za naší sestru vydávat, ale řekněme, že ona jest malá kravská děvečka z naše vesnice,“ nad kterýmžto zlostným snešením Finetta, která tak pěkná a rozumná jako její sestry byla, skoro si zoufat mohla. Když pak již k tomu zámku přicházely, tu teprv pozorovaly okrásu toho podivného stavení a nemohly se dosti nadiviti tomu líbeznému znění těch zlatých cimbáلكů; vidouce pak, že by dveře toho zámku zavřené byly, zatloukly jsou na ně i otevřela jim jedna stará bába, kteráž hrozného vzezření byla. Ta šereda, která jen jediné oko měla, ale mnohem větší než kolik jiných bylo, uprostřed jejího čela, rozplesklý nos a přehroznou širokou hlavu měla, ostatně ale velmi černá v tváři vyhlížela a na každé noze patnácte prstů měla, k nim vyšla a promluvila k těm kněžnám takto: „Ó vy nešťastné osoby! Kdo vám sem ukázal? Nevíte vy, že v tom zámku lidojed zůstává a vy všechny tři jemu sotva k snídání sloužit budete? Však předce sem podťe, já jsem outrpnější než můj muž a nechci vás najednou strávit, ale dva nebo tři dni vaše životy prodloužit.“ Když kněžny ty řeči uslyšely, myslily jsou na své vysvobození a počaly utíkat, však lidojedka, která silněj a spěšněj než oné běžeti mohla, pospíchala za nima, uchopila jednu za vlasy a druhou za krk, vzala je potom pod pažďi, nesouc je všechny tři do svého příbytku a vhodila je do jednoho sklepu, který s hadmi, s žábami a kostmi, co jsou oni strávili, naplněn byl. Když pak ale proti její přípovědi tu nejmladší hned rozmačkat a jako nějaký salát strávit chtěla, hledala ocet, olej a sůl, uslyšela svého muže přicházet, protož vzala ty kněžny zase ze sklepu a vstrčila je pod jednu kád', že jen skrze malou díru ven hledět

mohly, neb ona měla velkou chuť je samá snísti, poněvadž ona na nich tak bílou a měkkou kůži pozorovala.

Ten lidojed byl ještě hroznějšího pohledu než jeho paní, neb on byl třikrát větší než ona, měl též taky jen jediné oko na čele, jeho vlasy stály od žádosti žraní skoro vzhůru; když on mluvil, třasl se skoro celý dům, jestli pak kašlal, tedy nebylo jináč, než jako by největší hřmění slyšet bylo. V své pravé ruce měl on půl stromu, který jemu na místě holi sloužil, a pod svým levým paždím nesl zavřený koš, z kterýhož on patnáct dětí vyňal, které na cestě pokrad a hned jako nějaké vejce spolykal. Nad tím strašlivém viděním zhrozily se ty tři kněžny velice pod tou kádí, byly by taky rády slze vylily, kdyby je nebyla bázeň, že by je uslyšel, od toho nezdržovala, však předce sobě mezi sebou stejskaly: „On nás bude chtít všecky zaživa sežrati, na jaký způsob my naše živobyťi zachováme?“ Když oné tak potíchmo k sobě mluvily, pravil ten lidojed k své paní: „Já cejtím čerstvé maso, dej mně jej sem, neb jsem lačný.“ „Ty vždycky cejtíš,“ odpověděla jeho paní, „při tvém navracení čerstvé maso, tvá telata nedávno okolo tebe běžely.“ „Aj! Já se nemejlím,“ opakoval on, „cejtím skutečně čerstvé maso, já musím všudy dobře hledati.“ „Ty předce žádné nenajdeš.“ „Jestli já nětco skovanýho najdu,“ odpověděl on, „chci tě bez milosrdenství zabiti a z tvé hlavy kouli udělati.“ Té pohružky ulekla se paní tak velice, že k němu pravila: „Nehněvej se na mě, milý muži, já chci tobě věrnou pravdu vyjevit: já jsem dnes ráno tři pěkné mladé děvčata dostala, byla by ale škoda, abychme je strávili, nebo umějí všelijaké pěkné dílo dělati; neb já již tak dalece stará jsem a odpočinutí potřebuji, ty také dobře vidíš, že náš pěkný dům není vyklizený a náš chléb ještě není upečený, polivka, kterou tobě vařím, tobě nechce víc chutnout, já ale v tom čase že se s práci tak umdlím, tobě se již víc nelíbím, chceme je sobě na místě našich děveček zanechat. Protož tebe prosím, nechtěj jich stravit, aneb jestli vždy k tomu chuť máš, tedy jen počkej nějaký čas, já nechci tobě napotom brániti.“

Tomu lidojedu přicházelo to kyselé, aby on své paní přislíbit měl, že by ty tři kněžny tak brzy sežrat nechtěl, protože pravil k ní: „Nech mně jen dvě z nich, aneb nejméně tu nejmladší snísti.“ Neodpověděla ona: „Ani jedné nemáš okusiti.“ Posledně připověděl jí po mnohých řečech, že by jim nic nechtěl učiniti, ona ale samá sobě myslila, když by on na honbu odešel: „Já je chci sama spěšně sníst a jemu nabělo řeknu, že jsou mně utekly.“

Když lidojed ze sklepu přišel, žádal on ty skoro napolo umrlé kněžny vidět, které jemu jeho paní přivedla, na cestě ale všim dobrým je ujišťovala. On se jich ihned ptal, co by dělat uměly, a dostal od nich za odpověd: že uměj metsti, kunstovně přísti a šít, též dobré lahodné kousky dělat, že by skoro s nimi mísy sníst se mohly, jakož taky dobrý chléb a báby a paštyky pect, že by je na sto míl daleko do okolních krajin, kde by doma byli, nosili. Ten lidojed, který rád nětco dobrýho jídal, začal mluvit: „Vy jste již dobře pro mě, chci vám taky ihned nětco dát dělat; ale,“ pravil k Finettě, „když máš v chlébové peci oheň, jak můžeš věděti, když je dost horká?“ „Milostivý pane,“ odpověděla ona, „já tam vhodím kus másla, koštují jej s jazykem.“ „To jest dobře,“ dal odpověd, „tedy zatop v peci.“ Finetta udělala přehrozný oheň v peci, která taky toho potřebovala z pohledu té pece, neb skoro chlívu připodobnit se mohla; ten lidojed a jeho paní víc chléba než dva regementy sežrali. Zatím když on na čerstvý chléb čekal, snědl sto ovec, sto telat a ohlížel se, zdaž ty dvě starší kněžny s tím těstem hotové jsou; ptal se Finetty, zdaliž již pec dost horká jest. Ona odpověděla: „Milostivý pane, bude v okamžení brzy dost;“ vzala taky, aby on viděl, deset liber másla a hodila jej tak daleko do pece, jak mohla, nato pravila k němu: „Koštujte jej nyní s vaším jazykem, neb já jsem k tomu malá.“ „Já ale příliš velký,“ pravil lidojed, přece se shejbl, přišel ale s hlavou tak daleko do pece, že nemohl více zpátky, a potom bíděně shořet musel. Finetta volala sice ihned paní o pomoc, ale než ona přišla, již se jest

zděsila, když ona velmi vysoký vrch, který ten popel z jejího muže kostí představoval, znenadání spatřila.

Ty dvě pak starší kněžny, které ji velice zarmoucenou viděly, těšily ji co nejlépe, obávaly se ale přitom, že její starosti mohly by se brzce ztratit a jí chuť zase přijít by mohla je všechny tři jako nějaký salát strávit. Protož pravily k ní: „Budte srdce veselého, milostivá paní, snad se král aneb nějaký vznešený pán vynajde, který se za šťastného pokládat může, když on se s vámi zasnoubit moct bude,“ nad kterýmžto oulisováním ona se trochu usmívala, přitom ale své čistotný víc než na prst dlouhý zuby vyšklebovala. Když pak ji Finetta dobré mysle býti viděla, pravila k ní: „Kdybyste vy tu přešerednou nedvědí kůži, s kterou vaše tělo oděné jest, složila a se podle moci ošatit chuť měla, chtěly bychme vás tak panský ozdobit, že byste jako slunce mezi kněžnami býti musela.“ „Nech se vidět,“ odpověděla lidojedka, „jak tvůj kunst rozumíš, věz ale, jestli jen jedna z slečen pěknější a příjemnější než já bude, já tě chci tak drobně jako maso do paštyky sesekat.“ Nato ihned se dala z toho nedvědího kožichu svlecti a k těm kněžnám dále promluvila: „Nuž tedy

hledte mne tak pěkně přistrojit, jak jste mně slibovaly, sice budete nebohé.“ A tak posadila jest se na sesli, tu hned ty dvě kněžny vzaly jí tu chlupatou čepici z hlavy a počaly její vlasy česat a kadeřavět, v trvající jejich práci tak dlouho jsou ji žertovnými řečmi zdržovaly, až posléz Finetta ostrou sekeru popadla a jí pozadu tak silnou ránu s ní dala, že její ohybné tělo bez hlavy na zem jest padlo.

Ta radost, kterou jsou naše kněžny nabyly, když se již od jejich nepřítelkyně smrti osvobozené viděly, byla nevyslovedlně velká; protož vylezly na střechu a obveselovaly se s tím nevypravitedlným zněním těch zlatých cimbálků, prošly taky všechny pokoje, kteřížto veskrz perlami a diamanty vykládaný a taky s nákladným domácím náradím zaopatřený našly, že s tím velmi dobře spokojený být mohly, vzláště když přes to na obilí, ovoci, cukrovýho díla, jakož také rozličné přepalované vodičky a vína všelijakého veliký důstatek našly. Neb jim taky na brokátových a aksamitových poduškách nic jest nescházelo, protož měly příčinu jedna druhé pro jejich nenadále dosáhle bohatství štěstí vinšovati. „My jsme mnohem bohatší,“ pravily oné, „než náš pán otec, když ještě své království v držení měl, jen nám to schází, bychme dobře vznešeného zasnoubení dojíti mohly, však ale sem žádný nepůjde, nebo ten dům za jedno mordýřské sídlo až posavad držán byl a o smrti toho lidojeda a jeho paní ještě se neví. My se proto musíme v nejbližším městě s našemi pěknými šaty ukázati, snad tam bohaté a vznešené osoby natrefíme, které by za veliké štěstí sobě pokládaly, když by ony s vzáctnými kněžnami zasnoubení dojíti mohly.“

Však ale ty dvě nejstarší sestry nebyly toho minění svou sestru Finettu s sebou vzít, protož pravily k ní, když jsou se co nejozdobněj oblekly, že oné obě na procházku pujdou, ona ale aby zatím jejich špinavé šaty vyprala, domácí věci obstarala, pozorovala, aby při jejich navrácení dům všude dobře vyčištěn byl, jestli by záda plné ran míti nechtěla. Tu Finetta, která beztoho zleknutím nevěděla, co by činit měla, musela tak samá v domě zůstati vymetat, čistit a práť, kte-

rážto unavená práce jí mnoho slz způsobila. „Jak já nešťastná jsem,“ stěžovala si, „ach, jaké neštěstí mne pronasleduje, že jsem mou kmotru neuposlechla! Moje sestry mně mé pěkné šaty vzaly a sloužejí si s nimi k jejich ozdobě, kdyby mě nebylo, byl by ten lidojed a jeho paní ještě živí, co platná jest mně jejich smrt? Zdaž by nebylo lépe, abych se s mými sestrami zároveň sežrat nechala, než abych tak bídně nyní musela živa být?“ Sotva to vymluvila, počala slze vylívat, tu ona své sestry, množství pomorančů a cukrových věcí nesoucí, přicházet viděla. „Ach, Finetta, přicházíme nyní od jednoho lidnatého bálu, na kterýmž královský princ sám s námi tancoval; pojď, nyní slácej nás a vypucuj naše střevíce pěkně čistě, neb ty k jinšimu se nehodíš.“ Finetta nic jim neodpověděla, ale činila jejich vůle, neb když se někdy s málo slovy stěžovat chtěla, připadly na ni a zbily ji, tak odpolo mrtvou ležet nechaly.

Na ten způsob ty dvě obveselovaly se každý den, kde zatím Finetta každého času dům hlídat musela. Každý pak jeden večír v myšleních seděla a nevěděla, s čím by tu melancholii zahнала, vzala si před sebe ten dům od hůry až dolu prohlídnouti, když ale u kuchyně začala, znenadání v jedné rozsedlině aneb škulmě komína našla jeden malý, dle pohledu zazrzavělý klíček, ještě nepotřebovaný, který ale když čistě vymyla a utřela, ze zlata býti jej poznala a se domnívala, že nepochybně k nějaké nakladné truhličce bude muset přináležet, protož ona proběhla celý dům a prubovala na všech dveřích, až posledně našla jednu truhlu, která jistě mistrovský kus byla a hned se od něho otevřít nechala, ulekla se však radostí velikou nemálo, když všeliké nakladné šaty, drahé kameny, krajky, bílé šatstvo, pentle a jiné rozličné věci v ní našla.

Že ale své sestry přicházet se domejšlela, zavřela tu truhlu zase, nezjevila ale jim její potkalé štěstí, však čekala mnohem více s největší netrpělivostí, až by ráno zase odešly, jakbrzy se jen z očí ztratily, ihned se do pěkných šatů oblekla a se okrášlila. V tom nádherném oděvu přišla ona též na to

místo, kde její sestry tancovaly, však jim k poznání nepřišla, ačkoliv žádné larvy neměla. Jakbrzy se jen v tom tovaryšstvu spatřit dala, povstalo pravé nesjednocení mezi přítomnými, neb jedni obdivovali se a jiní dobrořečili jí. Když pak potom k tanci požádaná byla, jak krásou, tak taky tím víc společný fraucimor tancem svým převýšovala, učinila jí paní toho domu velmi hlubokou poklonu a žádala za oznámení jejího jména, aby ona na tak k podivení hodnou osobu nikdy víc zapomenout nemohla, na to jí Finetta s velmi zdvořilými slovy odpověď dala: „Mne nazývají Popelkou.“ Nejenom ona zamilovala se do ní, ale nebyla taky žádná mužská osoba, která by své milence z pohlezení té nové přichozí dámy se nezpronevěřila, žádný veršovec nebyl, který by chváloverse o ní nezhotovil, ano žádné tak sprostné jméno jest kdy v tak krátkým čase takovou podstatu způsobilo, neb dokona i to echo o chvále její všude znělo a žádný dost očí jí k pozorování ani dost jazyku její chválu rozšířití míti mohl. Její dvě sestry naproti tomu mohly se pro mrzutost rozpuknouti, neboť oné samé předtím ten největší pohled a parádu v tovaryšstvu činily, té neznámé místo nechatí a se dívat musely, kterak jsou jí vhlídně a laskavě přijali, nebo Finetta brala takové královské povahy na se, takže samé vyznat musely, že by jen ona samá k králování zrozená byla. Poněvadž jsou svou sestru nikdy jináč než s ukoptěným obličejem a v starých, roztrhaných šatech vídaly, byla jim její krása tenkrát docela nepovědomá, tak žádný div, když oné stejně s jinýma Finettě služebnost prokazovaly. Jak ale ona čas viděla, že ten tanec ku konci přichází, vyklouzla ona ochotně pryč a pospíšila domu, odstrojila se a oblekla své staré hadry zas na se, smála se ale velmi samá v sobě, jakož jí její sestry při svém příchodu o tom, co se jest v tom tovaryšstvu nenadálého přihodilo, okolostojičnou zprávu dávaly: „Ach, Finetto,“ pravily k ní, „my jsme dnes jednu právě příjemnou mladou kněžnu viděly, ona neměla žádnou takovou opičí tvář jako ty, ale jako sníh byla bílá a měla ty nejpěknější ružové barvy tváře, slonové zuby, nad korál červené pysky a na sobě šaty

s nevyslovitedlnou cenou s diamanty vykládané a zlatem krumplované měla. Ach, jak pěkná a milování hodna ona byla.“ Sama pak Finetta neodpovídala jim nic, toliko potíchno: „Ta jsem já byla, ta jsem já rovně byla.“ „Co ty mumláš proti nám?“ ptaly se. Na tož ona jak prve hlasitěj za odpověď dala: „Já jsem ta byla.“ Ta malá kratochvíle tak trvala dlouhý čas a neminul žádný den, aby Finetta své šaty neproměňovala, neb ta truhla jí od té čarodejnice Merluše bez čího pozorování odeslaná byla, čím více ona z ní brala, tím více přicházely zase na jejich místo jiné, všechny ale byly na tu nejnovější modu udělané, takže nejvzáctnější slečny si z takových mustry pro své šaty braly.

Přihodilo se ale, že Finetta jednoho večera délej než jindy tancovala, a poněvadž ona svou zpátkem cestu pozdě konala a chtěce ten promeškaný čas zas nahradit a dříve než sestry její domu se navrátit, v té spěšné chůzi z jejich čerenoaksamitových a perlami vykládaných pantoflů jeden ztratila. Ona sice snažně vynásnažovala se jej zase najít, jedna tmavá noc byla příčina, že její hledání darebné bylo, protož ten druhý pantofel do ruky vzít musela a v punčochách domu vandrovat.

Na druhý den šel králův nejstarší princ na štvání a našel nenadále Finetty ztracený pantofel, zdvihl jej, a když viděl, že tak pěkný a noha, na kterou patří, tak malá byla, pozoroval jej vespod i navrchu, políbil jej a vzal jej s sebou; samotný ten nalez a nejistota, komu by náležel, způsobil, že ten princ od toho dne nic nejedl, celý vyzáblý a změněný, v obličejí jako doule žlutý, taky velmi truchlivé mysle byl. Král a královna, kteří jej srdečně milovali, posílali všude pro tu nejlepší zvěřinu a lahůdky, na které on toliko pohlíd a dále si toho ničehož nevšimal. Když pak královna příčinu jeho nemoce dokona od něho vyzvědět, tím méněj tu nejšpatnější odpověď dostat mohla, dala ze všech končin ty nejrozhlášenější doktory přivedsti a ukázala jim toho prince, kteří když potom jej tři dni a noci s nepohnutedlnými očima jsou pozorovali, králi a královně vyjevili, že ten princ jest zami-

lovaný a jistě smrtí zemře, jestli oni jeho lásce s radou a skutkem nepřispějí.

Královna, která naň velmi laskavá byla, padla též násobně do velké truchlivosti, poněvadž o té osobě, která toho prince tak změněného učinila, vyzvědět nemohla; ona sice přivedla ty nejkrásnější slečny před jeho postel, ale on na žádnou pohlídnouti nechtěl. Posledně nemohla jej tak dalece bídně ležet a zahynout vidět, ale naň promluvila: „Jak dlouho chceš ty nás, nejmilejší synu, v našem zarmoucení trápit nechat? Já vím dobře, že skrz lásku do té nemoci padl, vyjev nám, ku které kněžně tvá náchylnost jest skloněná. Byť by ona také k sprosté ovčáče byla, nemá tobě odepřená, ale zasnoubená být.“ Ten královský syn skrz královny její připovídání se osmělil; proto vytáhl ten pantofel, pod podhlavníci schovaný, ven a ukážíce jí jej: „Ten jest,“ řkouc k ní, „ta jest jedinká příčina mé nemoci, já také žádnou jinou osobu sobě nepojmu, než které se noha do toho skrovnýho a nejmilejšího pantufle, který jsem já onehdá při vyjití mém na honbu našel, šikovat se bude.“ „Dobře, můj synu,“ odpověděla královna, „nestarej se více, neb my chceme ji dáti hledat.“ Ona taky šla ihned ku králi a oznamila jemu tu zprávu, kterýž nad ní ustrnul a hned poručení vydal, aby při troubách a bubnech zvuk veřejně se vyhlasil, aby všechny svobodné ženské osoby vyššího i nižšího stavu u dvoru našeho daly se vidět a jeden pantofel zprubovaly, ta ale, který ten pantofel šikovat se bude, má pro královského prince za chotí jeho nejmilejší uznaná a jemu zasnoubená býti. Přišlo také v krátkým čase nevyslovitedlné množství fraucimoru pospolu, protože sobě větším dílem své nohy, aby náležitě čisté měly, s rozličnými vodičkami a vonnými mastmi mazaly, dílem aby pěkné vyhlížely, kuží z nich ostroubovali, však nevynašla se ani jedinká, kterej by ten pantofel se dobře šikoval, nad čím se ten princ ještě více zarmoutil.

Finetty její sestry, když jsou o tom královským poručení zprávu dostaly, i nemeškaly jsou taky a hned oblekly se

mnohem nádherně než kdy prve, vydaly se na cestu své štěstí taky zkusiti, zdaž by jedna z nich štěstí míti mohla toho prince jeho nejmilejší chotí býti. „Kampak myslíte jít,“ řkouc Finetta k nim, „že jste tak ozdobené?“ „My jdeme,“ odpověděly oné, „do královské rezidencí a chcem tam jeden pantofel, kterež královský princ našel, prubovati, neb ta, které se dobře šikovat bude, má za jeho choť uznaná a jemu zasnoubená být.“ „Copak vy mne nechcete s sebou vzít?“ pravila Finetta. „Opravdu,“ zas odpověděly oné, „ty bys se hodila do našeho tovaryšstva, zůstaň ty jen doma a polej naše zahradnické zrostliny, neb ty nejsi v té věci k té nejmenší platnosti.“

Finetta jak pěna mlčela, poněvadž z toho povídání lehce vyrozumět mohla, že její sestry nadarmo pujdou, neb ten pantofel jí přináležel, vzala si před sebe za nimi jít, padla však do velké roztržitosti, neb ona cestu k té rezidenci nevěděla, neb ten taneční plac, kdežto se dosavad každodenně nalézti daly, byl daleko a na jiné straně od něho vzdalený. Předce oblekla se a vyvolila sobě tenkrát jak svrchní, tak spodní šaty z modrých atlasů, které samými diamantovými hvězdami vysazené byly, na hlavě majíce měsíc z diamantů, kteréž tak světle třpytící byly, že se na ně pro velkou jasnost očima patřit nemohlo. V tom pak přepodivným a nadmíru překrásným oděvu šla ona pryč i obdivovala jest se nemálo, když ona při otevření domových dveří toho španhelského pěkného koně již před domem natrefila státi, který ji předtím již podvkráté k své kmotře Merluši donesl. Ona se ihned k němu nadmíru přívětivě ukázovala, jeho pěkně hladíce přivítala a poručila taky přítom jemu její kmotře za odeslání jeho jejím jménem co nejuctivější poděkování vyříditi, nemeškala jest se dlouho potom, neb se ihned posadila na toho svýho krásnýho koně Gendidadu, který na své hlavě krásným pštrosovým peřím byl ozdobený, kunstovně vypracovanými zlatými zvonečkami, nejpěknějšími a nejdražšími pentlemi tak jest byl okrášlený, nebo samotný caňk, sedlo a deka od diamantů jest se všecka třpytila, takže to vše, co na

sobě ten kůň měl, od nevypravedlné ceny jest bylo. Finetta pak v tom krásným oděvu vyhlížela jako nějaká bohyně, také tisíckráté pěknější byla, než někdy u Trojanských skrz její nesmírnou krásu velice rozhlášená bejvala ona Helena.

Ten španhelský kůň, který s svými zlatými zvonečky příjemné znění působil, šel s Finettou nadmíru lehce pryč, takže ona své dvě sestry ještě na cestě natrefila, které líbezné zvonečků znění uslyšely, se ohlíдалy a věděti žádostivé byly, odkud to přichází. Do jak velikého podivení oné jsou přišly, když jsou svou sestru k nim se blížit viděly. „Já se s tebou založím,“ jedna k druhé pravila, „že ona jest zajisté.“ Jí druhá odpověď dala: „Ona jest zajisté.“ Když ale Finetta okolo svých sester jela, postříkal její kůň dobře jejich tváře i šaty s blátem všude, ona ale samá smála se hlasitě a pravila k nim: „Kam vaše vyvýšenost? Popelka vás potupuje, jakož jste taky zasloužily.“ Nato jela spěšně jako blesk odtud a svou cestou se brala. Její sestry hleděly jedna na druhou plné podivení: „Zdaliž se nám to zdá, co jsme viděly, kdo pak musel Finettě ty pěkné šaty s tím pyšným koněm opatřiti? Která jest to potvora? To štěstí zdá se jí

nakloněné být, snad jest jí ten pantofel taky dobře, my ale máme bezpochyby nic jiného než mrzutost nad naší darebně ustanovenou cestou k očekávání.“

V tom, když v tak zoufanlivém rozmlouvání trvaly, přicházela Finetta k paláci královskému, byla taky ihned, jak jen ji zhlídli, za královnu držaná. Protož hned se na bubny tlouklo a při otevření vrat a dveří na trouby troubili, ti ale, kteří ji tancující viděli, šli před ní a volali: „Dělejte plac, dělejte plac, to jest ta pěkná Popelka, podivení světa.“ Při tom doprovázení dovedená byla k smrtedlně nemocnému princovi, který při jejím vcházení na ni s nepohnutelnýma očima vzhlídal a od její nepřirovnandlivé slíčné krásy jako celý očarovaný býti se zdál, jeho největší žádost jest byla, aby ona taky tak malou nohu měla, která by se do toho pantofle šikovala, kteráž taky k vyplnění přišla. Nebo Finetta sotva jej zprubovala, tedy jeden každý viděl s největším podivením, jak on tak slušně na její noze leží, divili se ale mnohem více, když ona ten druhý pantofel, který k němu patřil, neb jej schválně proto vzala, veřejně ukázala. Protož povstal ihned všech vůbec radostný křik: „Dlouho ať jest

živá kněžna, naše budoucí královna!“ Ten princ ale vstal z postele, uctivě políbil kněžně ruku a prokazoval jí, když on její pronikající krásu a vysokého ducha znamenal, tu největší počestnost. Když pak se králi a královně o tom zpráva, co se zběhlo, přednesla, přišli s pospicháním do princovyho pokoje a královna objala tu kněžnu milostně a nazývala ji svou dcerou, milým dítětem a malou královnou a obdarovala ji bohatě, též násobně tak král učinil, kterýž potom toho svýho prince za dosáhlé zase zdraví prostředkem vypalování kusův, jakož také trub a bubnův zvuk jednomu každému v známost uvedsti daly, odkudž žádný o ničem jiným než o tanci a obveselování rozmlouval.

Obě královské milosti s uctivostí jsou kněžnu Finettu žádaly, by sobě oblíbení vzala a se s jejich královským princem oddati dala, což ona taky učiniti přislíbila, jak jen ona jim všem společně svůj příběh vypoví, nato počala hned všechno vypravovat, jakýho rodu ona jest, kterak její pán otec a paní máteř o své království přišli, jak se od nich dostaly, a všechny příhody, které se s ní a s jejíma sestrami až posavad staly, jim oznámila. Když pak král a královna vyrozuměli, že by ona rozená královská dcera byla, rozmnožila jest se jejich radost nevyslovitedlně; když ale Finetta jim jména svých královských rodičů jmenovala, tu teprv do sebe šli a se jí přiznali, že oni jsou toho příčina. Uslyšavše to Finetta, že by oni její rodiče z království měli vyhnati, učinila velmi velkou přísahu, že ona nikdy více nechce k tomu jejich zasnoubení s princem svoliti, jestli by oni její rodiče zase do jejich země nepřivedli a na královský trůn se vši počestností neposadili. Nemálo se těch řečí od Finetty propověděných ulekli, že by se ona již nechtěla dát s jejich princem oddat, však ale pro tu lásku, kterou k synu svýmu král a královna měli, nechtíce více svýho syna rmoutiti, aby zase znovu do nemoce neupadl, obě královské Milosti přislíbili jí to pod jejich důstojností a královskými jmény co nejdříve učinit, že chtějí její pány rodiče zase na jejich království a trůn dosadit, aby tak jako předtím, kdy prve svým králov-

stvím vládli, neb jim snáze přišlo jedno království opustiti (poněvadž takových do padesáti pod svou mocí k vládnutí měli) než jedinkého syna skrze jeho nemoc a smrt ztratiti.

Mezitím, když to všechno přeběhlo, přišly jsou Finetty její dvě sestry taky do toho královského paláce s jejich od bláta postříkanými šaty, tu se hned od všeho lidu shromážděného dověděly, že se jejich sestry noha tak potrefně do toho pantofle šikovala, jako by jí jej na nohu vlil; protož nevěděly, co by všechny smutné učinit anebo nechat měly. Ony byly sice prvopočatečně toho minění a vůle zase zpátkem do toho krásného domu se obrátit beze všeho jejich s Finettou promluvení, však ale jak jenom Finetta o jejich přítomnosti zvěděla, zkázala je skrz služebníky zavolat a do pokoje k sobě přijít, ačkoliv ona mohla dosti právě kysele na ně vzhlednouti a jejich na ní provedenou zločinnost podle zasloužení jim odplatiti, vstavši ona ze své sesle, šla proti nim a přívětivě je přivítala a přivedla je ku královně do jejího pokoje a pravila: „Však, Královská Milosti, to jsou mé sestry, které milování zasluhují, já co nejponížej jejich vysoce vznešenou příznivost jim vyprosuji.“ To její přednesení tak ty dvě sestry zahanbilo, že dokona žádného slova přednesti nevěděly, vzláště když jim ještě nadto tu radostnou novinu oznámila, že jejich královský rodiče mají příčiněním té velké dobrotivosti jejího budoucího pána tchána zase do jejich země na království dosazené býti. Nacož ty obě kněžny královně k jejím nohám padly, jí se v milostivou ochranu poroučejíce, pro velikou jim z toho pochazející radost slze vylevaly. Poněvadž ale královský princ neb kníže o jejich zasnoubení s kněžnou Finettou nic déle, by prodloužováno bylo, věděti nechtěl, proč z poníženosti synovské žádal svý královský pány rodiče, by oni spolu dle řádu křesťanského bez dalšího odkladu oddáni byli, předkládaje všeliké své příčiny. Vyrozumíce pak král a královna z slušně přednesené žádosti svého milého syna, že by velice dychtěl po zasnoubení s svou nejmilejší kněžnou Finettou, proč z náchylnosti otcovské povolil žádosti jeho král

a jemu přislíbil nejdál v jednom měsíci to vyplniti, dokadž by všechny věci k takovému svadebnímu sňátku zaopatřené a k tomu také okolní páni hosti pozváni nebyli. Nemeškal tedy král a hned poručil svolati myslivce, jim prikazující, co nejvíce můžou rozličné zvěře uhoniti, ptactva pak též všelijakého, jak velkého, tak malého nachytat a postrílet, to vše do královské rezidencí snesti. Když pak již vše k svadebnímu veselí přihotoveno bylo, pozváni byli všickni okolní knížata a vladýkové zemští, obzvláště pak uctivě posláno bylo pro královský rodiče kněžny Finetty, kteříž radostí velkou div neplakali, když z odeslaného psaní vyrozuměli, že jejich dcery nejenom při královským dvoře pozustávají, anobř že ta nejmladší má královskému princovi zasnoubená být. Nemeškaly tedy s těmi k nim vyslanými urozenými pány na cestu se vydati. Když již přijížděli k tomu královskému zámku, vyjel proti nim král a královna s svým princem ženichem a všemi pány pozvanými, Finetta pak s svými sestrami a vším fraucimorem. S jak velkou radostí to vítání se konalo, aniž možné k vyslovení je, jak jedni druhé laskavě objímali, a vzláště Finetta, když se s svými pány rodiči sešla, radostí slze vylévala i sestry její, radující se z toho, že se s nimi zase shledaly.

Nato hned na druhý den s velikou pompou k doprovázení a zasnoubení těch mladých královských osob k stavu manželskému vše se hotovilo. A pak při vypalování kusů, zvuku trub a bubnů, též silné stráže vojanské, u velikým počtu všelikého panstva v pěkným pořádku královský pan ženich s svou nejmilejší nevěstou, z obojí strany s pány rodiči, se vším přátelstvem, s fraucimorem a celým komonstvem na krásně ozdobených kočářích neb panských vozích ku chrámu Páně jsou jeli. Kdežto při službách Božích ty nastávající noví manžele Pánu Bohu poroučeli a za ně se modlili. Po vykonané slavné zpívané od téhož města biskupa veliké mši svaté učiněné chválořeči neb kázání ty královské osoby k žádostivému jejich manželskému stavu s obzvláštními ceremonii byly potvrzeny. Po kterémžto zasnoubení

nasledoval pěkný zpěv s přelibou muzikou a dáno jim bylo od biskupa požehnání, při kterémž byly zase vypalované kusy a od trub a bubnův hlahol daleko se rozlíhal. Po skončené té tak velké slavnosti všecko zase v pěkném pořádku ku královské rezidenci se navracelo, kdež u doprovázení těm vnově sňatým královským manželům od obecního lidu všeliká počestnost konaná byla, neb mnozí prozpěvující schválně k těmž jejich zasnoubení složené písně, jiní s libou muzikou na rozličné hudebné nástroje hrajíce, svou k nim náchyllost jsou prokázovali, ostatní pak sprostný lid „vivat, vivat, vivat královský pán ženich s svou nejmilejší královskou pannou nevěstou“ hlasitě vykřikovali. A na mnoha místech trouby a bubny s velkým zvukem se slyšeti daly, až k samému zámku neb rezidenci královské to vysoce vznešené komonstvo jsou doprovázely.

Když pak již na královským velikým paláci tabule pro svadební pány hosti připravené a také jídla zhotovené byly, tu se dle vyvýšenosti jednoho každého slušným pořádkem k tabulím uváděli král, královna, ženich a nevěsta, následovně dle každého urozenosti a přednosti se sázeli; jimžto roz-

manité a nákladné jídla předkládali jak od pitomých hovad, tak drubeře, vařených a pečených jídel, ano i od všeliké zvěřiny a ptactva, anobrž rozličných konfetův, od cukrových věcí, všelikého ovotce v hojnosti všechněm představovalo, od nápojů rozličného vína toho nejdražšího hostům bez nedostatků se nalejvalo. Když pak pro zdraví královského pána ženicha a jeho nejmilejší panny nevěsty, též královského pána otce a paní máteře, jakož i nevěstiných královských pánův rodičův a všech vysoce osvícených knížat, statečných pánů vladýkův a ostatních vysoce urozených pánů hostů jest se pilo a potřikráte od vojska z jejich malé zbraně salve se dalo, nato pokaždý z padesáti děl neb kusův vůkol královské rezidencí ležících se střílelo při zvučném též polních trub a bubnův hlaholu, s tou nejkrásnější též muzikou rozličné hudebné nástroje ty nový pány manžele a pozvané právě vzáctné hosty jsou ustavičně obveselovaly.

Po skončené pak tabuli v týmž královským paláci, nádherně okrášleným krásnými zrcadly a velice drahými na stěnách čalouny, zavěšení byli kunstovně udělaní svícnové, kdežto uvečer při světlách začal se ihned veselý a pořádný tanec, tu bylo se nač podívat, jak všickni krásně ozdobení pár po páru se stavěli a každý se diviti musel, když královský pán ženich se svou nejmilejší nevěstou tancovat počal, kterak jí obzvláště to pěkně slušelo, když právě jako nějaká zemská bohyně v svých převelmi drahých, zlatem krumplovaných a hustě diamanty sazených na ní se třpytících šatech sobě pěkně vykračovala, takže ten celý palác svou přítomností okrášlovala, nebo když tancovala, tak se tůze ten blesk od světél obrážel o její s diamanty vysazené královské šaty, že pro velký od nich pocházející blesk sotvakdo mohl na ni patřiti, neboť tak se docela třpytila, nejináč než jako by samý oheň byla a jedenkaždý jen své oči po ní jest pasl, aniž se dosti mohli nadiviti té kráse její. A tak všickni spolu to svadební veselí s tou největší radostí po čtrnácte dnů slavili, každého dne stkvostně hodující a tancující, přičemž se také všeliké kratochvíle konaly, rozličné hry, turnaje a kolby,

každý chtějí chvály dojíti, hrdinsky jest se choval, a tak s všech velkým potěšením skoncovalo se to svadební veselí a rozjeli se všickni hodovníci zase do svých příbytků.

Finetta zpamatovavše na svýho špaňhelského koně, kterýho sloužícím k opatrování poručila, zpátky zase své upřímné kmotře Merluši odeslala a psaní na ni, v kterémž jí co nejuctivěj děkovala za všechny jí prokázané služby a dobročinnosti, s tím též vším oznamením, kterak se s ní a s jejíma sestrami až posavade zběhlo, jakého ona štěstí došla, že s královským princem již skutečně jest oddaná a pán otec že zase na své království dosazen býti má. Jaká radost jest kmotře její to psaní způsobilo, které jí Finetta odeslala, když jej přečtla a z něho vyrozuměla, že nyní slavnou královnou bude, mající za manžela královskýho syna. Pročež odepala jí zase s vinšováním mnohého štěstí k tomu tak slavnému manželskému stavu a odeslala jí velmi drahé klenoty, které právě královské slouti mohly, nebo za mnoho tisíců vážené byly. Potom pak král, pamatující na přípověd svou, by vyplněná byla, po rozžehnutí se královských rodičů s dcerou svou Finettou, též sester jejich s ní, i jeli spolu zase do země jim odňaté s velikou stráží vojska a postoupil jim zase tu zemi k vládnutí a dosadil je na jejich trůn s pompou velikou, pak se zase navrátili do své země.

Tu opět byla radost nová všeho lidu, že zase svýho krále mají, vzláště u těch dvou sester, které dycky dychtěly po králování, aniž je potom nezmejlilo, neb neminul krátký čas, přijelo jedno vzáctné kníže, který též svou zem měl, namluvil sobě tu starší, Lásky Květ nazvanou. Vida král, pán otec její, že by mocný a bohatý pán byl, povděčen jsa tomu, dal jej s ní rádně oddati a jim hlučně svadební veselí strojené bylo. Při kterémžto veselí jedno též znamenité kníže oblíbilo sobě tu druhou dceru, Pěkná v Noci nazvanou, a tak to svadební veselí rozmnožilo se skrze ten druhý pár zase vnově k manželskému stavu potvrzených osob, takže čtyry neděle pořád hlučná svadba držena byla, jaké veselosti a turnaje přitom konané byly, pro obšírné vypisování se

opouští. A tak ty obě sestry byvše s možnými knížaty oddané, každá s svým pánem po rozloučení se od svých královských rodičů odjely do svých zemí. Kdež jedno každé znova hlučnou svadbu v své zemi strojili, pak spolu dobře živi jsouce, mnohá léta v pokoji strávili až do jejich skonání.

Abych pak o jednání Finetty nezapomenul, kterak ona s svým nejmilejším princem se vynacházela. Po odjezdu jejich pánů rodičů mladý král s Finettou a starou královnou spolu rozličné kratochvíle provozovali, s pěknými komedie-mi se obveselovali, největší pak vyražení své ve štvání mívali, když do lesa s myslivci na honbu jelenů neb zajíců vyjeli. Potom též mladý král s Finettou k tomu krásnému s cimbálky obveselujícímu domu jeli, kdež nemohl se vynadiviti tomu tak líbeznému znění těch cimbálků, které on s velkým oblíbením rád poslouchal. Odkudž ty nejdražší věci a tu truhlu s krásnými šaty od její kmotry Merluše jí odeslanou na vozy naložili a do rezidencí odvezli, v kterýmžto vejš dotčeným domě král s královnou Finettou po smrti svého pána otce letního času s těmi líbě znějícími cimbálky své vyražení mívali. Přijedouce po několika nedělích král k své královně zpátky, však všecken neduživý, jehož nemoc čím dál více se rozmáhala. Nemeškali pro doktory poslat, kteří by jemu k předešlému zdraví zas pomohli. Doktoři vyzvědouce krále nemoc a vidíce jej již tuze věkem sešlýho, že jemu s těžkostí více spomoženo být může, to oznámili s tím doložením, aby pokud ještě živ jest, svého dědičného prince za krále a pána všem jeho patřícím zemím představil, by při pokoji země zachované být mohly. Povážíce král jich dobré přednešení a nebezpečnost své nemoce, dal předvolati své nejpřednější knížata a vladyky země, když pak ti všickni najít se dali, kázal před sebe přijíti synu svému, po obšírném přednešení a dobrém napomenutí od něho jemu daném u přítomnosti knížat a vladyk země, ano i všeho obecního lidu, vzal korunu z hlavy své a vstavil ji na hlavu syna svého a jej všem vůbec za krále vyhlasil a představil, dajíce jemu královské sceptrum k vládnutí nad vším lidem

všech dědičných zemí jeho. A tak postoupíce království své synu svému, v málo toliko nedělích na věčnost se odebral.

Učiněn byl potom jemu krásný, právě královský průvod, za kteréhož slavně mše svaté konané byly, a u velikém zármutku do královského hrobu položen byl. Král pak a královna Finetta mnohá léta spolu v lásce přebývajíce, pokojně své království řídili a ctnostné děti obojího pohlaví spolu zplodili, skrz které se s velikomocnými pány spřiznili, a tak v radosti a potěšení s svými přáteli živi jsouce, až jim přišel jejich života konec.

Velmi kratochvilné čtení o schytralé Finettě, jinak Popelce tak nazvané, pro vyražení mladým lidem z německého jazyku na česko přeložený..., 2. polovina 18. stol.